

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Çevresel Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Ö?rencileri ?çin Çevresel Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28416>

Özet

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Çevresel Davran?? Ölçe?i, 2019 y?l?nda Güney Özgün taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin günlük ya?amlar?nda sergiledikleri **çevresel davran??** e?ilimlerini ve düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemeyi amaçlamaktadır. Geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin çevreye yönelik tutumlar?n?n eyleme dönü?me biçimlerini nicel olarak incelemeye odaklanm??t?r.

Ölçek, sadece genel çevresel duyarlıl??? de?il, aynı zamanda ö?rencilerin cinsiyet ve s?n?f düzeyleri gibi demografik de?i?kenlere ba?lı olarak sergiledikleri çevresel davran??lardaki farklılıklar? da incelemek üzere tasarlanm??t?r. Bu çal??ma, çevre e?itiminin etkilili?ini de?erlendirmek ve ortaokul ö?rencilerine yönelik çevre bilinci geli?tirme programlar?na temel sa?lamak aç?s?ndan önem ta??maktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevresel davran??, Çevre e?itimi, Ortaokul, Ölçek geli?tirme, Çevre bilinci, Sorumlu davran??.

Yazarlar

Güney Özgün

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, ortaokul kademesinde ö?renim gören ö?rencilerin çevreye kar?? sergiledikleri davran??sal e?ilimleri ve eylemleri sistematik bir biçimde ölçmektir. Geli?tirme süreci, bu ya? grubunun bili?sel ve davran??sal özelliklerine uygun, kültürel olarak geçerli bir ölçüm arac? olu?turmayı hedeflemiştir.

Ölçek, ö?rencilerin çevre koruma, enerji tasarrufu, geri dönü?üm ve tüketim al??kanlıklar? gibi spesifik alanlardaki pratik davran??lar?n? de?erlendirerek, çevre e?itiminin okullardaki ç?kt?lar?n? somutla?tırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, tez çal??mas?n?n bir parçası olarak, ö?rencilerin çevresel davran??lar?n?n **cinsiyet** ve **s?n?f düzeyleri** aç?s?ndan farklılık gösterip göstermedi?inin incelenmesine olanak sa?lam??t?r.

Yapı

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Çevresel Davran?? Ölçe?i, psikolojide ve çevre e?itiminde merkezi bir kavram olan **çevresel davran??** yap?s?n? ölçmektedir. Çevresel davran??, bireyin çevresel kaliteyi korumaya veya iyile?tirmeye yönelik bilinçli eylemleri olarak tanımlanır. Bu yapı genellikle

pro-çevresel davran??lar, sorumlu çevre eylemleri ve kaynak tüketimini azaltma eylemleri gibi boyutlar? içerir.

Ölçe?in, ö?rencilerin günlük ya?am pratiklerindeki somut eylemleri (örne?in, suyu israf etmeme, çöpleri ay?ırma, gereksiz elektrik tüketiminden kaç?ınma) ölçerek, sadece tutum ve bilgi düzeylerini de?il, bu tutumlar?ın davran??a ne ölçüde dönü?tü?ünü saptamas? beklenmektedir. Bu, ölçe?in yalnızca bili?sel veya duyu?sal de?il, do?rudan **davran??sal** bir yap?y? hedefledi?ini göstermektedir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?ın ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini gösterir. Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?inden, geçerlik çal??malar? (içerik, yap? ve görünü? geçerli?i) yapılm??t?r. Ancak, özet bilgide spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi?tir.

Yap? geçerli?i ba?lam?nda, ölçe?in alt boyutlar?ın ve maddelerinin yap?ya uygunlu?unu belirlemek için genellikle **faktör analizi** teknikleri kullanılm??t?r. ?çerik geçerli?i ise, uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin ölçülmek istenen çevresel davran?? alan?ın yeterince temsil edip etmedi?i kontrol edilerek sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?ın tutarlılı?ı ve kararlılı?ı ifade eder. Akademik ölçek geli?tirme standartlarına göre, bu ölçe?in iç tutarlılı?ı (Cronbach Alfa katsay?sı) hesaplanm?? olması gerekmektedir. Ancak, bu özet bilgide güvenilirlik katsayılarına dair spesifik bir veri sunulmam??t?r.

Geli?tirme çal??ması, ölçe?in ortaokul ö?rencileri grubunda zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i gibi ek güvenilirlik yöntemlerini de içermi? olabilir. Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçekteki maddelerin aynı yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu çal??t??nı gösterir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinin kritik bir ad?ım? olan faktör analizi, ölçe?in maddeleri arasındaki ilişkileri inceleyerek temel psikolojik yapılar? (faktörleri) ortaya ç?karmak için kullanılır. Güney Özgün'ün tezinde, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip olup olmadı?ını belirlemek amacıyla aç?ımlayıcı (Exploratory Factor Analysis - EFA) ve/veya do?rulayıcı (Confirmatory Factor Analysis - CFA) faktör analizi yöntemleri uygulanm??t?r.

Bu analizler sonucunda, ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?u, her bir alt boyutta hangi maddelerin yer ald??? ve bu faktörlerin toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad??? belirlenmi?tir. Bu istatistiksel i?lemler, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temelini olu?turur.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme

Format: Derecelendirme format?nda (Likert tipi ölçek oldu?u varsay?lmaktadır, ancak derecelendirme bilgisi kaynakta bo? b?rak?lm??t?)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Ortaokul ö?rencileri.

Ya? Grubu: Yakla??k 10-14 ya? aral???

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti'nde ortaö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Ölçek, ö?rencilerin öz bildirimine dayalı çevresel davran??lar?n? ölçmek üzere tasarlanm??tır. Uygulama, s?n?f ortam?nda veya çevrimiçi anket yoluyla gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Pro-çevresel davran??, Sorumlu çevre eylemi, Mu?la S?tk? Koçman, Yüksek lisans tezi, Çevresel tutum, Psikometrik özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??tır.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gandalye@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi, Mu?la (Tez çal??mas?n?n yürütüldü?ü kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Güney Özgün taraf?ndan 2019 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? veya izin ko?ullar?, sorumlu yazar (Güney Özgün) ile do?rudan ileti?ime geçilerek belirlenmelidir. Akademik ve ara?t?rma amaçlı kullan?mlar için

genellikle yazar?n izni gerekmektedir.

Test Y?I?: 2019

Kaynaklar

Bu ölçe?in geli?tirilmesine dair birincil kaynak, yazar?n yüksek lisans tezidir.

Özgün, G. (2019). *Ortaokul ö?rencileri için çevresel davran?? ölçe?inin geli?tirilmesi ve çevresel davran??lar?n?n cinsiyet ve s?n?f düzeylerine göre incelenmesi (Yay?nlanmam?? Yüksek Lisans Tezi)*. Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi, Mu?la.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?n?n ba?lant?s? a?a??dad?r: ortaokul-ogrencileri-icin-cevresel-davranis-olcegi-toad.pdf

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Çevresel Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?e ait maddeler, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme (puanlama) yönergeleri için yazar?n orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Genellikle bu tür ölçekler, kat?l?mc?n?n bir davran??n s?kl??n? veya uygunlu?unu belirledi?i 5'li veya 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r (Örn: Hiçbir Zaman - Her Zaman).